

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 9/25
3.4.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Татјане Лемајић, председника већа, Марије Бошковић и Слободана Керановића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Величковић, адвокат из Велике Планае, ул. Момира Гајића бр. 15, против тужене Републике Србије – Министарства правде, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, Београд, ул. Косовска бр. 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Основног суда у Великој Плани П 885/22 од 18.9.2024. године, која је исправљена решењем истог суда П 885/22 од 3.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 3.4.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе парничних странака и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Великој Плани П 885/22 од 18.9.2024. године, исправљена решењем истог суда П 885/22 од 3.12.2024. године, у делу става првог изреке, којим је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 318.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 18.9.2024. године, као дана пресуђења, до коначне исплате, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, као и у ставу другом и трећем изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Великој Плани П 885/22 од 18.9.2024. године, исправљена решењем истог суда П 885/22 од 3.12.2024. године, у преосталом делу става првог изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу преко досуђеног износа од 318.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од још 222.000,00 динара, са законском затезном каматом на тај износ почев од 18.9.2024. године као дана пресуђења до коначне исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу четвртном изреке пресуде Основног суда у Великој Плани П 885/22 од 18.9.2024. године, исправљене решењем истог суда П 885/22 од 3.12.2024. године, тако што се обавезује тужена да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 163.820,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани П 885/22 од 18.9.2024. године, која је исправљена решењем истог суда П 885/22 од 3.12.2024. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 540.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 18.9.2024. године као дана пресуђења до коначне исплате.

Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у преосталом делу којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу исплати износ преко износа досуђеног ставим првим изреке, а до укупно тражених 750.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате.

Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 167.904,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате.

Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 212.150,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде.

Против наведене пресуде жалбе су изјавиле обе парничне странке, побијајући је из свих законом прописаних разлога и то тужилац у односу на став други, трећи и четврти изреке, а тужена, како произлази из жалбених навода, у односу на став први и четврти изреке. Трошкове другостепеног поступка су тражили и определили.

Испитујући правилност првостепене пресуду, у смислу члана 386 Закона о парничном поступку-ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду оценио је да је жалба тужиоца неоснована, док је жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно жалбеним наводима парничних странака, побијана пресуда није захваћена ни битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, с обзиром да изрека побијане пресуде не противречи сама себи, нити датим разлозима, не постоји противречност између онога што се наводи у

разлозима пресуде са изведеним доказима и садржи довољно јасне разлоге о битним чињеницама, те се правилност утврђеног чињеничног стања и примена материјалног права од стране другостепеног суда са сигурношћу може испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем судије за претходни поступак Основног суда у Великој Плани Кпп 72/17 од 27.10.2017. године против тужиоца је, због постојања основане сумње да је извршио кривично дело тешка крађа из члана 204 став 1 тачка 3 КЗ у вези са чл. 33 и 30 КЗ, одређен притвор, и то на основу члана 211 став 1 тачка 3 ЗКП - особитих околности које указују да ће у кратком временском периоду поновити кривично дело или довршити покушано кривично дело, а који притвор се има рачунати од 26.10.2017. године када је именовани лишен слободе. Решењем Основног суда у Великој Плани К 317/17 од 18.12.2017. године укинут је притвор према тужиоцу. Пресудом Основног суда у Великој Плани К бр.101/18 од 11.2.2019. године, тужилац је оглашен кривим за извршење кривичног дела крађа из члана 203 став 1 КЗ и осуђен је на новчану казну у износу од 60.000,00 динара. Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 бр. 892/20 од 29.4.2021. године, тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело тешка крађа у саизвршилаштву у покушају из члана 204 став 1 тачка 3 у вези чл. 30 и 33 КЗ.

Боравак тужиоца у притвору у укупном трајању од 53 дана негативно је утицао на његово психичко функционисање и самопоуздање. Притворски услови, хигијенски и смештајни, били су задовољавајући. Била му је омогућена редовна шетња, туширање, посете од стране супруге, као и лекарска помоћ у више наврата када му је позлило због високог крвног притиска. Није имао никаквих проблема са осталим притвореницима, као ни са затворском стражом. По изласку из притвора осећао се нелагодно, размишљао је о судском поступку чији је исход био неизвестан, патио је од несанице, био је раздражљив и безвољан. Конкретне негативне поруке нити непријатности од стране окружења није доживео, али је у одређеним поступцима препознавао подсмех, суздржаност, ускраћено поштовање, што га је додатно дестабилизovalo. Подршку супруге је све време имао. У време када је лишен слободе, тужилац је имао 53 године и био је ожењен, отац двоје малолетне деце од 13 и 5 година, а породицу је издржавао продајом половне робе на пијаци, што је за време његовог боравка у притвору радила његова супруга.

Из налаза и мишљења вештака неуропсихијатра, утврђено је да је тужилац услед неоснованог лишења слободе трпео душевне болове јаког интензитета током боравка у притвору, средњег интензитета у трајању од два месеца по изласку на слободу и слабог интензитета у трајању од још два месеца. До окончања судског поступка, душевни болови нису били присутни у континуитету већ су се повремено јављали као болови слабог до средњег интензитета у трајању од пар сати, а у околностима које су резонирале са критичним догађајем. Према налазу и мишљењу вештака економско-финансијске струке, претрпљена материјална штета за 53 дана колико је тужилац провео у притвору, износи 53.000,00 динара, при чему је висину штете вештак утврдио полазећи од тога да се приликом замене новчане казне казном затвора, један дан рачуна као 1.000,00 динара, што за 53 дана боравка у притвору износи 53.000,00 динара. Поред тога, вештак је нашао и да, према минималној нето цени рада у РС прописаној од стране Социјално-економског савета, која је у време лишења слободе тужиоца, 2017. године, износила 130,00 динара по сату, за време проведено у притвору у трајању од 53

дана, због немогућности да се бави послом којим се бавио пре боравка у притвору, тужиоцу припада накнада у износу од 55.120,00 динара (53 дана x 8 сати x 130,00 динара), те да укупна висина материјалне штете тужиоца претрпљена за време неоснованог лишења слободе износи 108.120,00 динара (53.000,00 + 55.120,00 динара) Према другој верзији налаза и мишљења, урађеној у складу са минималном нето ценом рада у РС прописаној за 2024. годину, у износу од 271,00 динара по сату, тужиоцу за време проведено у притвору, због немогућности да се бави послом којим се бавио пре тога, припада накнада у износу од 114.904,00 динара, што у збиру са 53.000,00 динара чини укупан износ од 167.904,00 динара.

Тужилац се 27.7.2021. године обратио туженој предлогом ради постизања споразума у вези са предметном накнадом штете, али споразум није постигнут.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је првостепени суд закључио да су у конкретном случају испуњени услови прописани одредбом члана 584 Законика о кривичном поступку, за остваривање права на накнаду нематеријалне штете проузроковане неоснованим лишењем слободе.

Неосновано се жалбом тужене указује да је тужилац у конкретном случају скривио одређивање притвора и током кривичног поступка признао извршење кривичног дела које му је стављено на терет, те да му из наведених разлога не припада право на накнаду нематеријалне штете које прописује члан 584 ЗКП. Наиме, све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева, а то је између осталог и основ одређивања притвора, као и чињеница да је тужилац правноснажном судском пресудом ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело које му је стављено на терет, од стране првостепеног суда утврђене су потпуно и поуздано, на основу доказа који су цењени правилном применом одредбе члана 8 ЗПП, па жалбеним наводима тужене оцена изведених доказа и на тај начин утврђено чињенично стање ничим није доведено у сумњу.

Међутим, основано се жалбом тужене указује да је одлучујући о висини новчане накнаде нематеријалне штете првостепени суд погрешно применио материјално право.

Наиме, душевни болови због неоснованог лишења слободе представљају јединствени вид штете који обухвата све штетне последице везане за личност оштећеног проистекле из неоснованог лишења слободе. За ову штету досуђује се јединствен вид накнаде при чијем одмеравању се узимају у обзир све околности конкретног случаја. Критеријуми који су од значаја за одмеравање накнаде су објективни (дужина боравка у притвору, услови боравка у притвору, врста кривичног дела које је оштећеном стављено на терет, натписи у штампи и вести објављене у другим медијима, опште интересовање јавности за ток кривичног поступка и др.) као и субјективни (животна доб оштећеног, његово породично стање, занимање, однос средине у којој оштећени живи према њему пре и после лишења слободе и слично).

Полазећи од ових критеријума, по оцени другостепеног суда, правична новчана накнада тужиоцу у конкретном случају износи 318.000,00 динара. Одлучујући о висини новчане накнаде, другостепени суд је имао у виду да је тужилац био неосновано лишен слободе у трајању од 53 дана, да у притвору није трпео понижења или неки вид тортуре

од стране околине, те да није био уплашен за сопствени живот и безбедност, при чему су притворски услови били, како је сам навео, коректни, али исто тако имао је виду и животну доб тужиоца, његове породичне прилике, да је у време лишења слободе имао 53 године, да је био ожењен и отац двоје малолетне деце.

Са друге стране, другостепени суд је нарочито имао у виду да накнада нематеријалне штете представља сатисфакцију којом се ублажавају поремећаји у духовној и физичкој сфери оштећеног, а не репарацију за претрпљени бол. Накнадом у досуђеном износу душевни бол тужиоца неће бити отклоњен, али ће бити ублажен јер ће му омогућити да приушти себи неко материјално или интелектуално добро, односно задовољство у циљу психичког смирења и ублажавања претрпљене патње. Приликом одмеравања новчане накнаде, другостепени суд је узео у обзир и то да накнада нема казни карактер и да накнада не сме излазити из оквира објективних друштвених прилика у држави у којој се досуђује и да се мора водити рачуна и о новчаним накнадама које се досуђују и исплаћују оштећенима за друге видове нематеријалне штете.

Из свих напред изнетих разлога, према становишту овог суда као другостепеног, а противно жалбеним наводима тужиоца, досуђивање накнаде нематеријалне штете у траженом износу, као и у износу већем од досуђеног, било би у супротности са значајем повређеног добра и циљем коме та накнада служи, па би се тиме погодновало тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (члан 200 став 2 ЗОО). Исто тако, другостепени суд налази да мањи износ не би био примерен околностима у којима је дошло до повреде права оштећеног.

Према одредби члана 277 став 1 ЗОО, тужиоцу припада право на законску затезну камату на досуђени износ накнаде штете почев од 18.9.2024. године, као дана пресуђења, па до исплате, јер је висина накнаде утврђена према критеријумима у време доношења судске одлуке.

У вези са напред наведеним, правилно је првостепени суд одбио тужбени захев за накнаду нематеријалне штете до укупно тражених 750.000,00 динара са припадајућом каматом, одлуком као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Такође, према становишту Апелационог суда, а противно жалбеним наводима тужиоца, правилно је одбијен као неоснован захтев за накнаду материјалне штете у виду изгубљене зараде проузроковане неоснованим лишењем слободе. Ово имајући у виду правилно утврђене чињенице у првостепеном поступку, да у време лишења слободе тужилац није био у радном односу нити радно ангажован по другом основу, већ се бавио препродајом половне робе на пијаци, што је током његовог боравка у притвору радила његова супруга и тиме издржавала породицу, поред накнаде остварене на име социјалне помоћи, чији су такође корисници. Из наведених разлога, правилно првостепени суд није могао прихватити налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке без обзира на то што исти није био оспорен од стране парничних странака, јер тужилац није био у радном односу па се на њега не примењује минимална цена рада у РС прописана од стране Социјално-економског савета, а такође не може се уподобити ни правило о замени новчане казне у износу од 1.000,00 динара једним даном затвора што је вештак учинио у свом налазу, јер у конкретном случају нема

основа за примену овог правила а како је то правилно првостепени суд закључио. У односу захтев за накнаду трошкова које је имала супруга тужиоца на име учињених посета у притвору, у износу цена превоза и пакета, првостепени суд је правилно закључио да тужилац није активно легитимисан, из разлога што се у конкретном случају не ради о трошковима учињеним од стране тужиоца, те је из наведеног разлога одбио као неоснован захтев за накнаду материјалне штете и у овом делу.

Из наведених разлога, применом одредаба члана 390 и члана 394 став 4 Закона о парничном поступку, донета је одлука као у ставу првом и другом изреке ове пресуде.

Како је ожалбена одлука преиначена, другостепени суд је донео одлуку о трошковима целог поступка, применом одредаба чл. 153, 154 и 165 став 2 Закона о парничном поступку, па је имајући у виду вредност са којом је тужилац успео у спору, обавезао тужену да тужиоцу накнади нужне и потребне трошкове и то: на име састава тужбе од стране пуномоћника из реда адвоката у износу од 13.500,00 динара и заступања од стране адвоката на пет одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, на име трошкова вештачења износ од 28.000,00 динара, као и таксе на тужбу и на одлуку првостепеног суда у износу од по 16.160,00 динара, све према важећој АТ на дан пресуђења и ТТ на дан доспећа таксених обавеза. На укупан износ досуђених трошкова поступка тужиоцу припада законска затезна камата од дана извршности одлуке, сходно члану 277 у вези члана 324 Закона о облигационим односима, те је у смислу напред изнетог, на основу члана 165 став 2 ЗПП, одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Према висини износа са којим је успела са жалбом, туженој припадају трошкови другостепеног поступка и то за састав жалбе у износу од 18.000,00 динара у складу са важећом АТ, те је применом одредбе члана 165 ЗПП одлучено као у ставу четвртом изреке ове пресуде.

Како тужилац није успео са жалбом, то му трошкови другостепеног поступка не припадају, због чега је одлучено као у ставу петом изреке ове пресуде, а на основу одредбе члана 165 у вези члана 153 став 1 ЗПП.

**Председник већа-судија
Татјана Лемајић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**